



Welkom

Rechtspraak Pensioen en scheiding

Mr. Wim P.M. Thijssen

Advocaat bij [Pensioenadvocaten.nl](https://www.pensioenadvocaten.nl) te Amstelveen, verbonden aan het VU
Expertisecentrum Pensioenrecht en geschillenbeslechter GIP

Deel 1 - 23 mei 2024

Te behandelen rechtspraak

Pensioenverrekening

1. Rechtbank Maastricht 12 juli 2006, ECLI:NL:RBMAA:2006:3654 (betalingen op grond van uitgestelde pensioenverrekening volgen indexering pensioen)
2. Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 23 januari 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:537 inzake ex-partners (geen uitstel betalingen op grond van pensioenverrekening bij cumulatie met alimentatie)
3. Gerechtshof 's-Hertogenbosch 1 februari 2024, ECLI:NL:GHSHE:2024:283 inzake ex-partners (verdeling stamrecht - 50% waarde stamrecht ter dekking pensioenschade komt toe aan ex-partner)
4. Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 6 februari 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:861 inzake ex-partners (pensioenverrekening niet verwerkt, wel gematigd)
5. Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 26 maart 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:2124 (betalingen op grond van uitgestelde pensioenverrekening volgen vanaf datum scheiding indexering pensioen)

TE BEHANDELEN RECHTSPRAAK

Pensioenverevening

1. Rechtbank Den Haag 31 mei 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:21849 inzake ex-partners (toewijzing verzoek conversie binnen vervaltermijn op grond van huwelijkse voorwaarden)
2. Rechtbank Den Haag 4 oktober 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:21850 inzake ex-partners (buitenlands pensioen moet worden verevend op basis van conversie op grond van huwelijkse voorwaarden)
3. Rechtbank Zeeland-West-Brabant 8 november 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:7950 inzake ex-partners (verevening - belastingaspecten)
4. HR 17 november 2023, ECLI:NL:HR:2023:1596 inzake ex-partner - ex-partner (verevening - stopzetten pensioenopbouw)
5. HR 2 februari 2024, ECLI:NL:HR:2024:165 inzake ex-partners (informatieplicht notaris bij afstand pensioenverevening)
6. Gerechtshof Amsterdam 5 maart 2024, ECLI:NL:GHAMS:2024:489 (exhibitieplicht bij pensioenverevening)
7. Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 12 maart 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:1809 (pensioenverevening ook bij gebreke gemeenschappelijke inspanning opbouw; geen afstand bij algemene finale kwijting)
8. Rechtbank Limburg 20 maart 2024, ECLI:NL:RBLIM:2024:1651 (geen verevening klein pensioen ten behoeve van onder bewind gestelde vereveningsgerechtigde)

TE BEHANDELEN RECHTSPRAAK

Bijzonder partnerpensioen

1. Rechtbank Zeeland-West-Brabant 13 maart 2024, ECLI:NL:RBZWB:2024:1595 (afstand bijzonder partnerpensioen op grond van rechterlijke beschikking)

Pensioenverrekening



Rechtbank Maastricht 12 juli 2006, ECLI:NL:RBMAA:2006:3654

Feiten:

- Gehuwd 1965, algehele gemeenschap van goederen
- Einde huwelijk 23 januari 1987
- Verdeling; geen afspraken over pensioen
- Verrekeningsplichtige pensioen bij ABP, pensioen ingegaan vanaf 1998
- Pensioen vanaf 1998 geïndexeerd

Rechtbank Maastricht 12 juli 2006, ECLI:NL:RBMAA:2006:3654

- Verrekeningsgerechtigde vordert alsnog indexering over periode einde huwelijk – pensioendatum
- Verrekeningsgerechtigde vordert rechtstreekse uitbetaling ABP

Rechtbank Maastricht 12 juli 2006, ECLI:NL:RBMAA:2006:3654

Verrekeningsplichtige:

- Geen wettelijke grondslag voor betaling indexering omdat pensioenopbouw na einde huwelijk is uitgesloten van verdeling
- Stijging kosten levensonderhoud na einde huwelijk hoeft niet te worden gecompenseerd
- Subsidiair:
 - Indexering is niet overeengekomen; afstand van recht
 - Verjaring
 - Matiging tot nihil

Rechtbank Maastricht 12 juli 2006, ECLI:NL:RBMAA:2006:3654

Rechtbank:

- Te beoordelen op basis van Boon/Van Loon-arrest
- Te verrekenen bedragen vaststellen op basis van redelijkheid en billijkheid
- Bedrag per datum einde huwelijk volgt indexering
- Indexering is voorwaardelijk en lag bij einde huwelijk in het pensioenrecht besloten

Rechtbank Maastricht 12 juli 2006, ECLI:NL:RBMAA:2006:3654

Rechtbank:

- Geen afstand, verrekeningsgerechtigde kwam voldoende duidelijk op voor haar recht op pensioenverrekening
- Geen verjaring omdat recht op nakoming ondubbelzinnig voorbehouden

Rechtbank Maastricht 12 juli 2006, ECLI:NL:RBMAA:2006:3654

Rechtbank:

- Uitgaande van 5-jaars termijn verjaring: gestuit in 2001 bij brief, 2005 bij dagvaarding
- Vordering dat verrekeningsplichtige machtiging aan ABP dient af te geven toegewezen

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 23 januari 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:537

Feiten:

- Huwelijk 1978
- Einde huwelijk 7 juni 1988
- Regeling ter zitting: tijdens huwelijk opgebouwd ouderdomspensioen wordt verrekend
- Niet geregeld vanaf wanneer de betalingen zouden aanvangen
- Door rechtbank bepaald op 1 januari 2020 in plaats van pensioendatum in 2016

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 23 januari 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:537

Ratio beslissing rechtbank:

- Verrekeningsgerechtigde nam pas actie in 2022, terwijl dat ook meteen in 2016 had gekund
- Alimentatie onverplicht 1 jaar doorbetaald omdat relatie met nieuwe partner verrekeningsgerechtigde was verbroken
- Verrekeningsgerechtigde vordert betalingen over de periode 2016-2020

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 23 januari 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:537

Hof:

- Pensioenverrekeningsvordering kan worden gematigd op grond van redelijkheid en billijkheid
- Dat heeft rechtbank kennelijk gedaan
- Verrekeningsplichtige had er niet op mogen en kunnen rekenen dat de betalingsverplichting niet vanaf de pensioendatum in 2016 zou ingaan
- Onverplicht jaar langer betalen alimentatie geen matigende factor

**Gerechtshof 's-Hertogenbosch 1 februari 2024,
ECLI:NL:GHSHE:2024:283**

Feiten:

- Huwelijk 1983, algehele gemeenschap
- Einde huwelijk 2021
- Man stelt dat waarde stamrechten in eenmanszaak en BV verknocht is, met de verplichting rekening houden bij waardering

Gerechtshof 's-Hertogenbosch 1 februari 2024, ECLI:NL:GHSHE:2024:283

Hof:

- Ontslagvergoeding verkocht als deze strekt tot vervanging inkomen dat bij voortzetting dienstverband zou zijn genoten
- Voor zover aanspraak ziet op periode na huwelijk is deze verkocht, net als loon genoten na einde huwelijk
- Geldt ook bij bedrag ineens als dat niet is aangewend voor stamrechtverzekering of niet is ondergebracht in stamrecht-BV
- In casu beperkte verdeling voor zover de stamrechten aan de periode vóór einde huwelijk moeten worden toegerekend
- Peildatum waardering stamrechten = datum verdeling

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 6 februari 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:861

Feiten:

- Huwelijk 1968
- Einde huwelijk 1984
- Partijen beiden hertrouwd
- Vorderen “uitkering tot levensonderhoud” uitgesloten bij convenant
- Verrekeningsgerechtigde vordert pensioenverrekening
- Deels toegewezen door de rechtbank
- Verrekeningsplichtige overleden, erven stellen dat vordering als nog moet worden afgewezen

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 6 februari 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:861

Hof:

- Pensioen nog niet verdeeld omdat het nihilbeding “levensonderhoud” niet ziet op verdeling/pensioenverrekening
- Geen rechtsverwerking, de verrekeningsgerechtigde heeft niet het rechtens te beschermen vertrouwen gewekt dat geen verrekening zou worden gevorderd
- Matiging op grond van ziekte verrekeningsplichtige, geen dwang woning te verkopen

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 6 februari 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:861

Hof:

- Ten overvloede: geen verjaring
- Vordering tot verdeling overgeslagen goed (art. 3:179 BW) verjaart niet

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 26 maart 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:2124

Feiten:

- Einde huwelijk 1994
- Pensioenrechten (bij Shell Pensioenfonds) niet bij verdeling betrokken; geen verrekening
- Proces-Verbaal zitting in 1998: uitgestelde verrekening, verrekeningsplichtige zou bedragen inclusief indexering opvragen
- Vordering: betaling ineens of uitgesteld
- Pensioen ingegaan 1 januari 2017
- Vordering tot verrekening ingesteld in 2020

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 26 maart 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:2124

Hof:

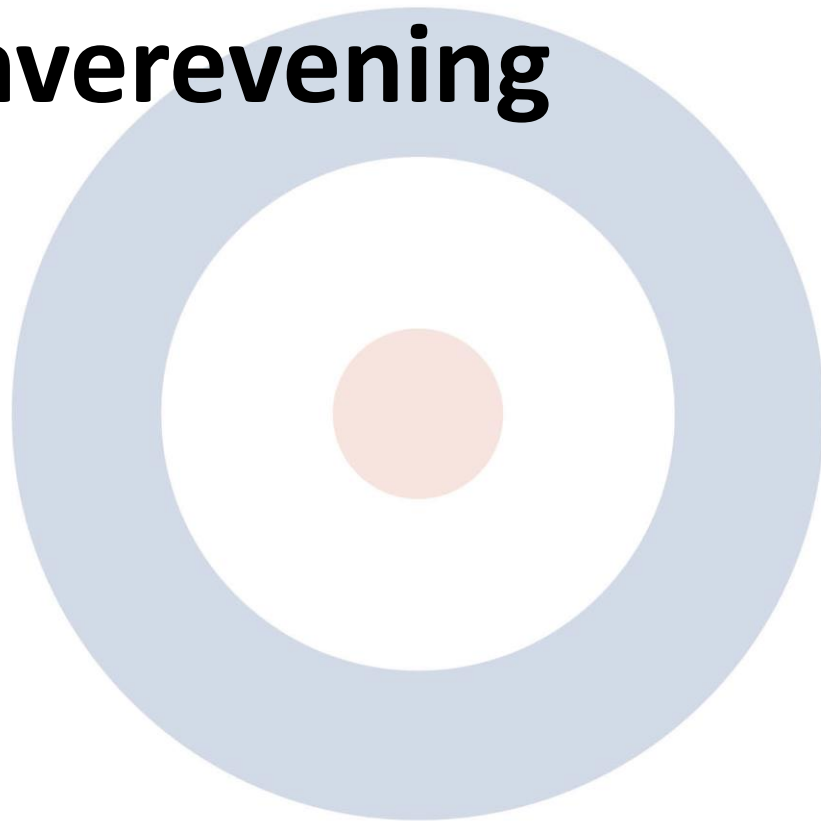
- Afspraak vastgelegd in Proces-Verbaal vervallen omdat verrekeningsplichtige deze niet uitvoerde
- Geen overeenstemming afkoopsom, daarom uitgestelde pensioenverrekening
- Vanaf 2017, omdat de verrekeningsplichtige met de verplichting bekend was met terugwerkende kracht en bovendien wettelijke rente verschuldigd
- Berekening pensioenfonds nominale recht per pensioeningangsdatum gevolgd
- Indexering

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 26 maart 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:2124

Opmerking:

- Hof ziet uitgestelde pensioenverrekening als hoofdregel, gezien het oordeel dat “afkoop” slechts aan de orde is als partijen dat overeenkomen
- Als pensioenverrekening vermogensrechtelijk is (verdeling), zou verrekening ineens de hoofdregel zijn
- Pensioenverrekening geëvolueerd naar verzorgingsrechtelijke regeling die net als alimentatie kan worden afgekocht

Pensioenverevening



Rechtbank Den Haag 31 mei 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:21849

Feiten:

- Huwelijk 1995
- Huwelijkse voorwaarden 1995:
pensioenverevening, vóórhuwelijkse rechten niet betrokken, recht op conversie overeengekomen mits dat binnen 6 maanden na einde huwelijk bij aangetekende brief wordt gevorderd

Rechtbank Den Haag 31 mei 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:21849

- Vereveningsgerechtigde vordert verklaring voor rechten aanzien van conversie en medeondertekening vereveningsplichtige van mededelingsformulier strekkend tot conversie
- Standpunt vereveningsplichtige: echtscheiding nog niet uitgesproken, conversie kan nog niet worden gevorderd zodat vordering daaraan medewerking te vereren niet kan worden toegewezen

Rechtbank Den Haag 31 mei 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:21849

Rechtbank:

- Vordering toegewezen
- De vervaltermijn van 6 maanden is slechts een maximumtermijn

Rechtbank Den Haag 4 oktober 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:21850

Vervolg vorige zaak/verbetering

- Vereveningsplichtige wijst er op dat oordeel ten aanzien van conversie niet geldt ten aanzien van Zwitsers pensioen (spaarplan; feitelijk een saldo op een bankrekening)
- Rechtbank: het is pensioen en moet worden verevend
- Onduidelijk blijft hoe te handelen en aanzien van het mededelingsformulier en de conversie
- Praktisch denkbare oplossing: saldo verdelen op basis actuariële berekening

Rechtbank Zeeland-West-Brabant 8 november 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:7950

Feiten:

- Huwelijk 1984
- Beschikking echtscheiding 2012
- Einde huwelijk door inschrijving 2023
- Convenant 2012: pensioenverevening volgens wettelijk standaardsysteem
- Afwijkende nadere overeenkomst 2014: afwijkende datum voor ingang betalingen uit hoofde van pensioenverevening overeengekomen

Rechtbank Zeeland-West-Brabant 8 november 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:7950

Feiten:

- Afwijkende nadere overeenkomst 2016: Pensioenfonds ING had al mededelingsformulier ontvangen en kon nadere afspraak niet uitvoeren, dat zouden partijen onderling regelen
- Dat deed vereveningsgerechtigde door Pensioenfonds ING te machtigen de hem toekomende betalingen aan de vereveningsplichtige te doen betalen

Rechtbank Zeeland-West-Brabant 8 november 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:7950

Feiten:

- Pensioenfonds ING hield belasting in bij de vereveningsgerechtigde en betaalde aan de vereveningsplichtige het netto bedrag
- Vanaf 2022 werd de pensioenverevening op de gebruikelijke wijze uitgevoerd
- Het geschil betrof de door de vereveningsgerechtigde betaalde belasting

Rechtbank Zeeland-West-Brabant 8 november 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:7950

Feiten:

- Vereveningsplichtige vorderde de bruto bedragen en stelde voor ontvangen bedragen als alimentatie op te geven in aangifte IB
- Vereveningsgerechtigde zou de hem uit hoofde van pensioenverevening toekomende netto bedragen bruto aan de vereveningsplichtige kunnen uitkeren en deze dan als alimentatie kunnen aftrekken in het kader van zijn aangifte IB
- Vereveningsgerechtigde reageerde niet, vereveningsplichtige trok het voorstel in met als gevolg dat de vereveningsplichtige slechts de netto bedragen ontving
- Zij vorderde de bruto bedragen

Rechtbank Zeeland-West-Brabant 8 november 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:7950

Rechtbank:

- Geen overeenkomst tot stand gekomen
- Vereveningsplichtige kan niet op grond van redelijkheid en billijkheid worden gedwongen de aanvankelijk aangeboden overeenkomst alsnog aan te gaan
- Aftrek als alimentatie niet meer mogelijk omdat inmiddels afstand van alimentatie was overeengekomen
- Geen overeenstemming tussen partijen bereikt om problematiek middels belastingvrij schenken op te lossen
- Vereveningsgerechtigde dient de door hem ontvangen netto bedragen aan de vereveningsplichtige te voldoen
- Belastingshade daardoor weggenomen

HR 17 november 2023, ECLI:NL:HR:2023:1596

Feiten:

- Huwelijk 1992
- Einde huwelijk 2015
- DGA had pensioen in eigen beheer (peb)
- Opbouw peb in 2004 gestaakt om financiële redenen
- Vraag is of dat kon zonder instemming partner DGA

HR 17 november 2023, ECLI:NL:HR:2023:1596

Hoge Raad:

- Het gaat om betekenis art. 8c PSW
- Ratio: voorkomen dat in het zicht van echtscheiding reeds opgebouwde pensioenaanspraken kunnen worden verminderd om pensioenverrekening of pensioenverevening en/of afsplitsing bijzonder partnerpensioen te frustreren

HR 17 november 2023, ECLI:NL:HR:2023:1596

Hoge Raad:

- Toekomstige pensioenopbouw valt daar gezien de wetsgeschiedenis niet onder
- Opgebouwd pensioen kan niet worden beperkt tot het deel daarvan dat uit de beschikbare reserves kan worden gefinancierd (onderdekking bevrijdt de BV niet van de verplichtingen ten aanzien van opgebouwd pensioen)

HR 17 november 2023, ECLI:NL:HR:2023:1596

Hoge Raad:

- Oordeel Hof dat niet zou kunnen worden veroordeeld tot externe onderbrenging van de rechten van de ex-partner van de DGA omdat niet duidelijk zou zijn welk bedrag daarmee zou zijn gemoeid is onbegrijpelijk
- Verwijzing naar afdoeningshof

HR 2 februari 2024, ECLI:NL:HR:2024:165

Feiten:

- Huwelijk 1997; huwelijkse voorwaarden: pensioenverevening volgens wettelijk standaardsysteem
- Nadere huwelijkse voorwaarden: geen pensioenverevening
- Ex-partner vorderde vernietiging nadere huwelijkse voorwaarden op grond van wilsgebrek (onvoldoende geïnformeerd over de consequenties)

HR 2 februari 2024, ECLI:NL:HR:2024:165

Hoge Raad:

- Notariële tussenkomst bij opstellen huwelijkse voorwaarden en wijzigingen daarvan strekt mede tot bescherming partijen
- Moet misbruik juridische onkunde en overwicht voorkomen
- Notaris moet partijen over inhoud akte voorlichten

HR 2 februari 2024, ECLI:NL:HR:2024:165

Hoge Raad:

- Notaris moet partijen ook over de gevolgen informeren
- Notaris moet zich ervan vergewissen dat partijen de gevolgen begrijpen, met name wanneer de consequenties voor een van partijen ingrijpend zijn
- Wilsgebrek aangenomen en verwijzing voor afdoening

**Gerechtshof Amsterdam 5 maart 2024,
ECLI:NL:GHAMS:2024:489**

Feiten:

- Huwelijk 1987
- Einde huwelijk 2021
- Geschil over toepasselijkheid WVPS nu bij huwelijkse voorwaarden was overeengekomen om bij beëindiging huwelijk tot een “redelijke en billijke afweging of verrekening” te komen

**Gerechtshof Amsterdam 5 maart 2024,
ECLI:NL:GHAMS:2024:489**

Hof:

- Op pensioen dat uit zijn aard onder de WVPS valt pensioenverevening van toepassing op grond van art. 1:155 BW
- Die wettelijke regeling uit 1995 zet de huwelijkse voorwaarden opzij

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 12 maart 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:1809

Feiten:

- Vereveningsgerechtigde stond onder bewind
- Bewindvoerder vordert met terugwerkende kracht betalingen uit hoofde van pensioenverevening met indexatie en rente
- Vereveningsplichtige stelt dat geen recht bestaat op pensioenverevening omdat geen sprake was van een gemeenschappelijke inspanning ter zake zijn pensioenopbouw, respectievelijk dat sprake is van rechtsverwerking

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 12 maart 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:1809

Hof:

- Geen wettelijke grondslag om pensioenverevening buiten toepassing te laten als de vereveningsgerechtigde tijdens huwelijk door ziekte niet beschikbaar is voor het gezin
- Geen opgewekt vertrouwen dat pensioenverevening niet zou worden gevorderd op grond van een algemene finale kwijting omdat geen afspraak was gemaakt dat pensioenverevening zou worden uitgesloten

Rechtbank Limburg 20 maart 2024, ECLI:NL:RBLIM:2024:1651

Feiten en oordeel:

- Vereveningsgerechtigde stond onder bewind
- Te verevenen pensioen vereveningsplichtige onder afkoopgrens klein pensioen
- Ook bij bewind in die situatie geen pensioenverevening

Bijzonder partnerpensioen



Rechtbank Zeeland-West-Brabant 13 maart 2024, ECLI:NL:RBZWB:2024:1595

Feiten en oordeel:

- Overeenkomst inhoudend dat Nederlandse pensioenen worden verevend en dat bijzonder partnerpensioen wordt afgesplitst, buitenlands pensioen van de man en Nederlands pensioen van de vrouw niet wordt verevend
- Vastgelegd in proces-verbaal
- Geen strijd met art. 3:40 BW



Vergeet niet de toetsvragen te beantwoorden